

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XV. An Matrimonium fidelium consummatum, solubile sit quoad vinculum,
variæ sententiæ adferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

CAPVT XV.

An Matrimonium fidelium consummatum, solubile sit, quoad vinculum, varia sententia adferuntur.

DERVENTVM est tandem ad QVARTAM & vltimam quæstionem de solutione Matrimonij consummati, quoad vinculum: in qua quæstione multos habemus aduersarios, Græcos, Latinos, Hæreticos, & Catholicos.

Sentiant enim, in causa fornicationis posse coniugem innocentem non solum separari quoad thorum, sed etiam quoad vinculum, à coniuge, & aliud Matrimonium inire, in primis Græci, qui se iamdudum à Romana Ecclesia separauerunt. Idenim inter eorum errores numerat Guido Carmelita, in sua summa de hæreticis; & in Concilio Florentinæ sess. vltima, Pontifex ipse Eugenius Græcis dixit, eos grauer à Latinis accusari, quod Matrimonia dissoluerent: neque illi negare ausi sunt, sed rationes suas se habere responderunt. Denique notum est, hoc tempore Græcos re ipsa Matrimonia dissoluere, & coniugibus alia Matrimonia incedi potestatem facere in causa adulterij.

Ex Latinis Lutherani omnes, & Calvinistæ, atque Anabaptistæ in eodem errore versantur: sed alij magis, alij minus errant.

Lutherus in lib. de captiuit. Babyl. cap. de Matrimonio, nihil statuere audet: tamen cupit vehementer definiti non solum in causa fornicationis, sed etiam quando alter coniugis recedit in aliam regionem, post decennium, aut nunquam reuersurus, licitum esse aliud Matrimonium contrahere. Vbi obiter ANNOTANDA est Lutheri contradictio in eadem pagina. Nam scribit Papam errare, cum diuortium concedit extra causam fornicationis, quam solum Dominus excepit: & statim adiungit, optare se vt definiatur, licere diuortium facere ob absentiam diuturnam alterius coniugis. Si enim error est, diuortium facere ob aliam causam, quam fornicationis; errorem igitur defini cupit Lutherus cum ob absentiam coniugis diuortium esse licitum defini cupit.

ADDIT

ADDIT autem, se nolle quidquam definiri sola Papæ, & Episcoporum auctoritate; sed si duo eruditi & boni viri in nomine Christi consentirent, & in spiritu Christi pronuntiarent, eorum iudicium se Conciliis prælaturum: quæ sanè mera fatuitas est. Nam vnde sciemus, duos illos homines in nomine Christi magis consensisse, & in spiritu sancto pronunciasse, quàm tot Episcopos, qui ex diuersis provinciis vnum in locum legitime conueniunt ad fidem Christianam explicandam? certè his mille, & quingentis annis, nunquam Ecclesia duorum quorumlibet hominum iudicia Episcoporum Conciliis anteposuit.

Idem Lutherus post annos tres, anno videlicet M. D. XXIII. doctior factus (nam priorem librum anno M. D. XX. ediderat) scripsit librum in cap. 7. prioris ad Corinthios, vbi multas ob causas Matrimonium solui, & aliud iniri posse censet: vt, si non modò Ethnicus Christianam, sed etiam falsus Christianus Christianam coniugem deserat; vel si coniunx coniugem ad furtum aut aliud peccatum inducat, vel si ob frequentes rixas molesta sit cohabitatio cum priore coniuge; vel si diu absit alter coniunx. In libr. quoque de causis Matrimonialibus, edito anno M. D. XXX. Si pauper cum diuite Matrimonium contrahat, & consummet; ac deinde pauper diuitem coniugem retinere non possit, quod amici, vel affines diuitis impediunt, iudicat Lutherus, posse pauperem ad aliud Matrimonium se transferre.

Martinus Bucerus in cap. 19. Matth. Lutherum ipsum impudentia superat. Contendit enim Matrimonium solui posse, & aliud iniri, quoties vxor non se commodam viro, aut vir non se commodum vxori præbet: quacunque videlicet de causa sibi inuicem coniuges displiceant. Ex quo rectè colligit Tapperus in explicatione art. 18. Louan facilius dissolui Matrimonia auctore Bucero, quàm ciuiles contractus: neque enim contractus ciuiles ob solam malitiam contrahentium vnquam dirimuntur.

Philippus Melancthon in locis Theologicis, tit. de Coniugio, in duobus tantùm casibus permittit aliud Matrimonium iniri, nimirum si alter coniugum fornicetur, vel si iniuste coniugem deserat; vult parti innocenti licere aliud coniugium celebrare: tamen in annotat ad cap. 5. Matth. idem
Melanch.

Melanchthon non solum parti innocenti, sed etiam nocenti aliud Matrimonium concedit, quia (vt ipse dicit) non est vlli imponenda poena, quam ferre non possit.

Ioann. Brentius in Confess. Wirtenbergenfi, cap. de Coniugio, in fine illius capituli, sperare se dicit, pios Episcopos, & Principes concessuros ius contrahendi aliud Matrimonium iis, qui ob adulterium alterius coniugis iusto diuortio separati sunt.

Ioann. Caluinus, lib. 4. institut cap. 19. §. vlt. tyrannicam legem vocat, quæ non permittit aliud coniugium ei, qui ab adultero coniuge diuortium fecit; & in cap. 19. Matthæi, vult quidem vinculum Matrimonij dirimi in causa adulterij, sed non admittit alias causas, nisi desertionem fidelis à coniuge infidele.

Martinus Kemnitius in 2. parte Exam. pag. 1249. Caluinum apertissimè sequitur. Nam duos tantum casus esse voluit, in quo liceret aliud Matrimonium inire, nimirum adulterium alterius coniugis; & desertionem infidelis, vbi per infidelem non intelligit quemlibet iniustum desertorem, vt Lutherus, & Philippus intelligebant, sed solum eum qui Christianus non est, sed Gentilis, de quo casu nulla est questio, vt supra vidimus. Deinde in sequenti pag. 1250. explicat se tantum loqui de parte innocente, cum aliud Matrimonium ob adulterium concedit. Quare neque Philippus cum Lutero, neque Kemnitius cum Philippo, aut Lutero in sententia conuenit.

Eandem sententiam sequutus est Erasmus, qui in annotationibus ad 7. cap. prioris ad Corinth. fulissimè probat conatur, propter fornicationem licere coniugi innocenti ad alias nuptias transire. Edidit autem Erasmus primùm has annotationes anno M. D. XV biennio scilicet antequam Lutheri factio exoriretur: ex quo intelligimus, non Erasmus à Lutero, sed Lutherum potius ab Erasmo hunc errorem hausisse.

Ex Catholicis duo sunt, qui eodem errore tenentur, Caietanus in commentario ad cap. 19. Matthæi, timidè tamen, & breuiter rem attingens: & Ambrosius Catharinus, qui lib. 5. annotationum in commentaria Caietani, in fine, disputat questionem istam, ac tandem concludit, ex Euange-
lio, &

lio, & Apostolo non posse colligi, non licere in caussa fornicationis aliud Matrimonium inire; id tamen variis canonibus esse prohibitum, & ided non debere fieri nisi ex Ecclesiae auctoritate.

Porro tres isti, Erasmus, Caietanus, Catharinus in hoc multum ab hæreticis supra nominatis distant, quod se Ecclesiae iudicio disertis verbis subiiciunt. Et quia Ecclesia sententiam suam iam apertissimè protulit, vt patet ex can. 6. & 7. sess. 24. Trident. Concilij, vbi anathema dicitur iis, qui sentiant Matrimonium quoad vinculum vlla de caussa solui posse; ided isti quoque, ac præsertim duo posteriores, à reliquorum omnium Theologorum Catholicorum communissima sententia separandi minimè esse videntur.

CAPVT XVI.

Matrimonium insolubile esse quoad vinculum, probatur ex verbo Dei, traditione, & ratione.

PROBANDVM igitur iam nobis est, Matrimonij inter fideles contracti, & consummati vinculum aded esse insolubile, vt neque caussa fornicationis dirimi possit; & ided viuente priore cõiuge nunquam esse licitum ad alias nuptias aspirare.

PRIMVS locus sit ille, qui est apud Matthæum cap. 5. *Omni qui dimiserit uxorem suam excepta fornicationis caussa, facit eam mœchari, & qui dimissam duxerit, adulterat.* Verba illa: *Et qui dimissam duxerit, adulterat,* vel vniuersè accipienda sunt, vel cum exceptione, nisi ob fornicationem. Si vniuersè, ergo qui dimissam duxerit, etiam ob fornicationem, mœchatur, ergo non fuerat dimissa quoad vinculum, sed solùm quoad thorum: non enim mœcharetur qui illam ducit, nisi adhuc esset priori viro alligata. Si cum exceptione, ergo qui fornicariam à viro dimissam duxerit, non mœchatur. Ergo melior est conditio fornicariæ, quàm innocentis, & castæ: nam fornicaria libera est, & nubere potest; innocens autem iniustè dimissa, nec priorem virum habere potest, nec alteri nubere. Atqui hoc absurdissimum est, vt lex Christi

L L

iustissi.